Csütörtökön 29. Szám. Januarius 8-n 1857.

A „Kolozsvári Közlöny“ megjelenik minden vasárnap és csütörtökön reggel.

Szerkesztőségi szállás: piacz-sor, Dietrich-ház 277 sz: a hová a lapot illető küldemények, u. m. dolgozatok, hirdetések, a szerkesztőségnek szánt nyomtatványok példányai, s a reclamatiók utasitandók. Bérmentetlen leveleket csak rendes dolgozótársainktól fogadunk el. Közre nem bocsátható közleményeket nem teszünk félre, hanem elégetjük.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI, TUDOMÁNYOS ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

A „Kolozsvári Közlöny“-re előfizethetni minden cs. kir. postahivatalnál, Kolozsvártt Stein János ur középutczai könyvkereskedésében, hová a posta által küldendö pénzes levelek is czimezendök. Előfizetési ár postai szétküldéssel vagy házhoz kihordással: negyed évre 2 frt. 40 kr. félévre 5 frt. egész évre 10 frt. p. p.

Hirdetések: négyszer hasábozott sorát 4 ezüst krajczáért, irodalmi ákét 2 krért közöljük.

Közlemény az erdélyi muzeum-egyleti ajánlatok iránt. *)

III. 119

61.) gr. Eszterházy László cs. kir. kamarás s nyug. udvari tanácsos 5,000 f. p. p. és több ezer darabból álló erdélyi és magyarországi pénz- és érem gyüjteményét, tudományosan készitett lajstrommal együtt.

62.) gr. Eszterházy Kálmán 500 pf. úrbéri papirokba.

63.) gr. Eszterházy Antal 500 „

64.) gr. Lázár Miklós 500 „

továbbá kész pénzül . 100 „

viszont 154 dr. könyvet, 150 dr. arany-ezüst- és rézpénzt, 4,500 darabból álló kép gyüjteményt.

65.) báró Bornemisza Lipót 500 „

66.) gr. Kornis Albert 500 „

67.) gr. Rhédei István 500 „

68.) ifj. gr. Rhédei Lajos 100 „

69.) Zsigmond Elek úr 100 „

70.) Pagonyi Dénes úr 100 „

71.) Szörcsei Imre úr 500 „

72.) Szenttamási Bogáti Károly úr . . . 200 „

73.) Rákosi Baráczi Mihály úr tizévig rendes részvény gyanánt évenként fizet . . . 5 „

74.) Mádéfalvi Zöld László úr 5 „

75.) Csik-szentmihályi Biális László úr . . . 5 „

76.) Csik-szenttamási Fancsali György úr . . . 5 „

77.) Szentmihályi Sándor Ferencz úr . . . 5 „

78.) Geréb Rózália úrnő 5 „

79.) Árapataki Geréb Elek úr 5 „

80.) Lukács János úr 5 „

81.) dr. Miller József úr 5 „

82.) Gözsy Béla úr 5 „

(Folytatása következik.)

Szinházunk szervezése körüli nézetek.

I.

A kolozsvári szinészet ügye beszélgetés tárgya minden rendü körökben. Figyelemmel kiséri ezt minden magyar lap a két testvér honban. Szóval, hozzá szeret ehez szólni minden magyar ember, ki több, ki kevesebb tárgyavatottsággal. Ennek emelkedése, öröm minden magyar kebelnek; hanyatlása vagy ingadozása aggodalommal tölti mindazok keblét, kik hőn ragaszkodnak édes anyanyelvünkhez, mert anynyit ért s érez mindenki, hogy a szinészet nyelvünk müvelésének egyik emeltyüje, s hogy ez Kolozsvárt, hol az irodalom eddigelő csaknem kirekesztőleg a két hirlapban nyilvánitja életjelenségeit, — anynyival nevezetesb, minthogy nyelvünk életének egyik élő bizonysága a kevesek közül. Ezért, ha szóra kerül e tárgy, mindenki, még az is, ki soha szinházba nem jár vagy legfölebb egy hirneves ujdonság, látványos szinmü vagy vendég megtekintésére; talál egy krajcárba sem kerülő nagy szavakat hazafias ömledezéseinek s tanácsainak kifejezésére

Én is azok közé számitva magamat, kiknek e tárgy szivükön fekszik, elmondom, közrebocsátom hoszszasabb gondolkozásaim s némi tapasztalatain eredményét. Ohajtom, hogy e tárgy minden oldalról megvitatva, megfontolva, döntessék el. Én csak felvilágositás kedviért irtam e sorokat, használják az illetők a menynyiben használhatók.

Valahányszor fontolóra vettem ez ügyet s gondolkoztam nemzetünk, nyelvünk jövendőjéről, mindanynyiszor a következendő hitczikkek gyökereztek meg keblemben, melyek szerint:

1. Hiszem s vallom, hogy Kolozsvárnak, s igy nekünk kolozsvári polgároknak a kolozsvári nemzeti szinház irányában több kötelességünk van, mint más magyar ajku honpolgároknak, kik csupa hazafiságból hozták s hozzák az áldozatokat, midőn vagy egyszer sem vagy igen ritkán fordulnak meg éven át körünkben. Mi ellenben a honfi kötelességet a gyönyörrel párositjuk, évenkint nyolcz hó folytán élvezhetvén áldozataink gyümölcsét, gyönyörködhetvén ennek sikerében; de nem érzünk-e ezen kivül némi kötelezettséget az által, ha fontolóra veszszük, hogy áldozatra kész elődeink alig egy félszázad elött, a mikor még Pesten a magyar szinészetnek hajléka nem volt, városunk kebelében tették le nemzeti nyelvünk s müvészetünk e maig is egyetlen templomát honunkban. S nem foglal-e e név „Erdély első magyar városa“ némi kötelezettséget magába a müvészet érdekében? s nem az-e az első város, a honnan, mint gyupontból indul ki minden jó és szép? Ha ezekét érezzük, igyekeznünk is kell a szellemi haladásban más városokkal nem csak versenyt állani, hanem azok elött jó példával járni. Csak ez szerezheti viszsza s biztositja örök időkre (jelenleg akarom hinni) átvonuló körülmények miatt háttérbe szorittatásunkat.

2. Hiszem s vallom, hogy Kolozsvár müveltség s népesség tekintetében ott áll, miszerint égető szükséggé vált egy, müveltségének a lehetőségig megfelelő szintársulat müködése, legalább oct. 1-sejétől maj. utolsó napjáig. Ugyanis ki tagadhatná, hogy a kolozsvári Kolozsvárt lakó kereskedő, mesterember, polgár, tisztviselő, katonai tiszti kar, tudományokkal foglalkozó férfiak, ifjak, honoratiorok, felsőbb körök tagjai, mind ezeknek nejei, e minden szépet jót pártoló nők, söt még a karzati közönség is ne szívesen pihenné ki fáradalmait vagy cserélné föl hetenkint pár estve foglalkozásait Thalia csarnoka élveivel? E szükség láthatólag megvan, nöttön nö, s ha nem vezettetik nyelvünk érdeke irányában, más ennek nem kedvező utat törhet magának. Értették ezt eleink, a midőn nem csekély áldozatokkal létre hozván a szinházat, azt időről időre fentartották. Értették ezt vidéki magyar ajku polgártársaink is, a midőn pár évvel ez elött az országos szinházi választmány köztiszteletben álló elnöke gr. Mikó Imre ő nagyméltósága fölhivására szép számmal seregeltek az ő mlga kezében lobogó nemzeti zászló alá. Ertsük meg mi is nemzetünk, nyelvünk hivogató szavát, tegyük meg a kitelhetőket, s az ügy boztositva lesz.

3. Hiszem s vallom, hogy eltelt az idő, midőn a „magyarok istene“ ingyen kegyelemből, szellemi s anyagi erőnk fejlesztése, áldozatkészség és tetterő nélkül a magyart az europai mivelt népek csoportazatában tekintélyes helyen megtartja. Ellenben, ha minden magyar az anyagi s szellemi téren gyüjt magának anynyit, a menynyit csak lehet, s nem tagadja meg sem anyagi, sem szellemi munkásságát a nemzet érdekétől; ha minden ember mindennap megteszi a tőle kitelhetőt: a nemzet emelkedni fog, s tőle a sok fáradalommal kiküzdött müvéltségéhez illő sorozatot Europa népei közt semmi körülmény meg nem tagadhatja.

Az elősoroltak mulhatlanul azon meggyőződésre vezetnek, hogy Kolozsvárt a szinészet ügyét szervezni kell. Nem lehet, nem szabad azt folyvásti válságoknak kitéve, engedni, hogy a bukás örvénye szélére jusson, a mikor aztán időről időre tulfeszitett áldozatokkal kénytelenek egyesek az ügygyel egygyé vált igazgatót megmenteni, mint ez Kaczvinczki óta mindig történt, s történni fog mind addig, mig az ügy czélszerüen szervezve nem lesz—a nélkül, hogy a hozott áldozatok bár egy lépést is vitték volna előre az ügyet; mert a czélránytalanul hozott áldozat elfecsérelt pénz.

Szinte hallom a fennebbiekre e feleletet: ott az országos választmány, a magas kormány által is e tárgyban megbizott hatóság, gyüjtött is ez számos részvényeket e czélra; ki a menynyit birt, megtett; nincs pénz, sat. — majd a közönség is hozzá járul pártolásával, ha egy jól rendezett társaság, jól sikerült ujdonságokat ad, hetenkint legalább egy uj tagot mutat be, s uj darabot hoz szinre, legalább hat felvonásost. Valóban ilyenkor földszint és zártszékekben megjelenik összesen száz néző. Azonban, ha a darab a legjobb is, de már valaha adatott Kolozsvártt, bár tartalmát elfeledtük legyen, s már emlékezünk a benne rejlő müvészi szépségekre, vagy talán nem is voltunk előadásán, számithatni földszint- és zártszékre 30—40 embert. Ha pedig valamely classicus mű, de nem uj, jön napi rendre, legyen az a legnagyobb szorgalommal bétanulva vagy nem, a müvészet érdeke alig csal bé anynyi embert, a hány személy a szinpadon müködik, de aztán néha egy-egy vendég, vagy jutalomjáték, ujdonság, vagy látványos szinmü megtölti a szinház minden zugait. Ekkor aztán van tapsvihar, versek özöne, koszoruk sokasága s még az emlék, ajándok se marad el. Ezt aztán, mint szinházpártolást kikürtőljük a két magyar hazában. De ugyan kérdem: ki lehetne a közönség kegye után anynyira kapkodó, hogy ebben a szinészet jövöje biztositására czélszerü pártolást feltalálná? Nem addig van a dolog uraim! azt hiszem, hogy minden józan gondolkozásu ember, s azokkal én is ugyan azt mondom: ott az országos választmány, annak tagjait egyen-egyen tisztelem, különösen köz tiszteletbe álló elnöke személyében az ügy teljes biztositékát birni hiszem. Éppen ezért csak a választmány anyagi istápolását tartom szükségesnek, de ezt aztán kötelességünknek is valiom, melyet oly formálag kell teljesitnünk, hogy az a nemzethez méltólag, s nyelvünk napokénti mivelődéséhez czélszerüen vezethesse a szinészet ügyét, s nem hiszem, hogy a részvények vételével leróttuk volna ez ügy iránt minden tartozásainkat, hogy a választmány a begyült részvények által oly anyagi erőnek jutott volna birtokába, melyből az ügy szellemi oldala szervezése, s az annak fentartására szükséges tetemes évi kiadások fedezhetők lennének.

Id. gr. Bethlen János.

*) E lap 28-dik számában kijött muzeumi közlemény 1. hasábján a 27-dik szám alatti Csaba József helyett Csorba József olvasandó.

A kolozsvári keresk. és iparkamara 1856 nov. 7-kén tartott XII. közgyülésének Jegyzőkönyve.

(Hivatalos kivonatban.)

N. enyedi kereskedő B. J. ur jelenté, hogy felszólitása következtében az ottani kereskedők készek társulatot alakitni, s jelenleg az alapszabályok szerkesztésével foglalkoznak. — A kamara értesité B. J. urat, hogy a társulati alapszabályok készitése fölösleges munka, miután a kamarától a kerület minden városaira nézt szerkesztett szabályzat jelenleg legfelsőbb megerősités alatt áll, s leérkezésével a n. enyedi kereskedő uraknak is meg fogja küldeni.

Tasnádi kereskedő A. B. ur társai nevében küldi az ott alakitandó kereskedelmi társulat alapszabályait fölterjesztés végett. A fölterjesztést a kamara nem látta szükségesnek az előbbi pont alatt emlitett okból, azonban tudatá a beküldő urral, hogy a kamarától szerkesztett szabályzat lényegében teljesen egyezik a tasnádi kereskedő uraktól kidolgozottal.

Az áru-alkuszi állomásokért 3 pályázó jelentkezett, a kik az 1855-ki alkuszrendtartás 6. §-sa szerinti bizonyitványokkal lévén ellátva, a különös vizsgálat alól fölmentendők voltak, ez okból a kamara mind hármat fölterjeszté legf. megerősitésre.

Makfalvi levelező tag t. Dózsa Dániel ur az Erdélyt boritó posta-hálózat kiegészitéseül ajánlja, hogy a n. kendi postaállomás Balavásárra tétetvén át, egyik állomását venné Makfalván, mint hivatalí székhelyen s termesztő és marhatenyésztő vidék középpontján, másik állomását Parajdon, mint leggazdagabb sótartalmu bányavároson, honnan a most készülő derék uton bevonulva Gyergyó-Szentmiklósra, itt a most csak keletről járó s viszszatérő vonallal összetalálkoznék. Ez uj vonal szükségessége a székelyföld egy nagy részének közlekedése érdekében el van ismerve, s mellette szól mind a magánügyi, mind a kereskedelmi érdek, de leginkább a közigazgatás és a kincstár fontos érdekeinek előmozditása. A posta-hálózat jelen alakjában a volt Marosszéknek csak szélét érinti, s Csik és Gyergyószéket csak kerülő uton futja át, holott az ajánlott módositással a székelyföldi postaközlekedés tetemes gyorsaságot nyerne. — Levelező ur szives készségeért, a melylyel hivatását elvállalta, a kamara köszönetet szavaz; inditványát helyesnek ismerve, az illető helyre föl fogja terjeszteni.

Az udvari és államhivatalnokok czimtárának szerkesztésével megbizott osztálya a belügyminiszteriumnak, felszólit a kamara személyzete legujabb létszámának sürgető beküldésére. — Beküldetett.

A brüni cs. k. orsz. törvényszék tudatja, hogy ottani lakós özv. Steiner Annának 1843. maj. 1-ről kelt s 1000 pftról szóló államkötelezvénye szelvényeivel együtt elveszvén, miután törvényesen megsemmisitettnek nyilvánittatott, valami ismeretlen által a bécsi főpénztárnál előmutattatván, a hiányzó kamatok vétségből kifizettettek s uj szelvényiv szolgáltatott ki. A nevezett törvényszék figyelmezteti a kamarát a netalán ott is előfordulható szelvényre, a melynek tulajdonosa letartóztatandó s a hatóságnak följelentendő. A figyelmeztetés a kamara részéről is megtétetett.

A m. kereskedelmi miniszterium küldi az augustus hó folytán osztott, átruházott, meghoszszabbitott vagy megszüntetett kiváltságok jegyzékét. A kamarától vezetett jegyzékekbe fölveendő.

A brüni kereskedelmi kamara küldi az ottani kézmüvesek esti iskolájának 1855/6-ki folyama felöl készült jelentést. Szolgál tudásul.

Az országos cs. kir. pénzügyigazgatóság tudatja, hogy a f. évi költségvetéshez tartozó községiveket átküldé az illető adóhivatalóknak, s a kerületi gyüjtőpénztárakat utasitá, hogy a bejövendő öszszegeket a kamarának havonként átszolgáltassák. Szolgál tudásul.

A szamosujvári tanács és a sz. somlyói cs. kir. járáshivatal a kamarai járulékokból felhajthatlanná vált öszszegekről tudósitják a kamarát. A gyülés ez öszszegek kitörlésébe beléegyezik, miután a beküldött bizonyitványok a fel nem hajthatást kétségtelenné teszik.

A m. cs. kir. helytartóság leküldi a jóváhagyásra fölterjesztett 1857-ki költségvetést, a melyből a m. kereskedelmi miniszterium az irnoknak szánt 400 pft helyett 200 pftot enged egy napidijnoknak s a fütés és világitás költségeit 200-ról 150 pftra szállitja le: ugy, hogy az egész évi költségvetés 2100 pftot tesz. A kamara sajnálattal látja, hogy az irnoki állomás ujboli felállitását a m kormány nem találta oly lényeges szükségünek, mint azt a kamara előadni bátorkodott, s azért elhatározza a m. miniszteriumnál e kérés megujitását. A kereskedelmi kamarák feladata ugyanis szép, de nehéz, s csak ugy érthető el, ha megfelelő munkaerővel birnak; ennek hiányában igyekezetük kevés eredményü s a fentartásukra forditott költség valóban teher lesz a választókon.

A szebeni vegyszergyár igazgatója Bremm J. ur a kamarától közlött adatok alapján költségvetési tervet küld egy Ó-Fenesen állitandó szóda-gyárhoz, a mely bizonyitványa akar lenni azon nézetnek, hogy ily gyár kis mérvben is szervezhető, s mindemellett jövedelmező és a körülményekhez képpest megnagyobbitható. A gyülés e tervet szives köszönettel veszi s előlegesen egy bizottmánynak adja át, hogy a netalán előforduló érték-eltéréseket véleménye szerint helyreigazitsa. Miután pedig a kamara is ohajtja hogy ez, anynyi kedvező körülménytől gyámolitott vállalat a hazában vagy azon kivül pártoló barátokra, sőt vállalkozókra találjon, közlő ur ohajtása szerint a tervet hirlapilag ismertetni fogja.

A kamarakerület pénzügyeinek szomoru állása kerülvén szőnyegre, határozotta vált: egy fiókbank felállitása végett a bécsi hitelegyletet megtalálni, miután az egylet programmjában a vidéki kereskedelem s ipar emelése érdekében fiok-intézetek állitásáról is emlités van. Az átiratban kifejezendő, hogy a kamara kész mindazon adatokkal szolgálni, a melyeket a hitelegylet szükségeseknek vél egy ily fiók bank fennállhatása érdekében.

A statistikai osztály számára beérkezett: 1.) a kolozsvári 2.) a m. vásárhelyi r. kath. gymnasium t. igazgatóságának tudósitása azon tanintézetek közelebbi éveiről; 3.) a csapói és 4.) a m. vásárhelyi cs. kir. pénzügyőrség tudósitása kerületeik szesz- és ser-gyártásáról az 1855-ki évben.

Az iparos tanitványok számára állitott vasárnapi iskolákról, a kamara felhivására, tudósitásokat küldtek be a sz. somlyói és szamosujvári tanács.

A vizsgálatra beküldött kereskedelmi pénzalapok közül a gyülés elfogadhatóknak találta m. vásárhelyi kereskedő Dobál István, zilahi vegyesáru kereskedő Pakulár Péter, zilahi társkereskedők Szongott János és Mihály urakét Vészszautasitva lőnek: kolozsvári társkereskedők V. és G., n. enyedi kereskedő P. J., helybeli kereskedő H. J., n. enyedi kereskedő V. T. és dézsi kereskedő P. F. uraké.

Pálffy Albert folyamodása, B. Hunyadon vegyeskereskedést nyithatni, az ideigl, utasitás 202. §. értelmében a b. hunyadi cs. kir. járáshivatal elé tartozván, oda utasittatott.

A könyvtár szaporodott a párizsi általános ipartárlatról készült jelentés 4-dik füzetével a melyet a m. kereskedelmi miniszterium küldött meg, s a mely a mütani hajtó eröket tárgyalja.

A cs kir. megyei t. székek tudósitásai szerint a közelebbről jegyzőkönyvre vett tözszimek következők:

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Incze István vegyeskereskedése, Kolozsvárt
Weisz Samu „ „
Gál Domokos „ „
Godina István diszmüárus „
Hoedl József „ „
Medgyesi és Tódorffy szövetker. „
Csiki József „ „
Wendler örökösök vasárukeresk. „
Reményik Mátyás „ „
Szigethi és Ferenczi füszerkeresk. „
Horváth Miklós „ „
Izzikucz és Tutsek szövetkeresk. „
Csobánczy István füszerk. „
Kettner Adolf vegyeskeresk. „
Csiki és Zsigmond szeszgyára „
Káringecz Tódor vegyeskereskedése Tordán.
Czecz Gergely „ Gyaluban.

Megszünt ifj. Balázs József füszerkereskedése Kolozsvárt.

Bécs, dec. 9. 1856.

(y.) Tán a neuenburgi ügy sem olyan nagy ujság, mint az, hogy a „Magyar Sajtó" a székvárosból Pestre költözik. Ha szellemdus ember volnék, e levél rövidségét anynyi „esprit"vel pótolnám, hogy önök nyulfarkunak nem tartanák s egyuttal anynyi virágot szórnék a „Magyar Sajtó-ra, hogy még Stéger sem kapott anynyi koszorut a karinthiai szinházban, midőn először, mint vendég fellépett. Hja! a vendégeket szeretik, csak azt nem türik el az emberek, hogy mindig a háznál, illetőleg a nyakukon legyünk. Egy szóval, a „vendég oldal" természete megmagyarázza a vendég kelendőségét, csak a lógós lovat szokták hozzá lánczolni. —De visszatérve a „Sajtó"-ra, anynyit — bár nekem is volt némi részem benne — szerénység sértése nélkül mondhatok, hogy kár — háromszor kár! Mert nem osztom ám azok véleményét, kik az ösz pontositás elvével jöttek a „Sajtónak" bécsi léte ellen. Nevetséges volna azt állitani, hogy például a „Nord" nem tesz jó szolgálatot az orosz ügynek (söt csak annak tesz szolgálatot) mert Brüsselben jö ki. S pedig e mellé még franczia nyelven is szerkesztik. Azok számára, kik a „Sajtót" volt szerkesztője iránti ragaszkodásból szerették, és igy a közönség egy jó nagy részének megnyugtatására ki kell jelentenem, hogy Török ur ezután is szolgálni fogja rugalmas tollával a lapot, és csak is azt fogja szolgálni.

Én szeretnék önöknek valami szépet, valami nagyot, meglepőt irni, de anynyifelé az eszem, hogy tollba mondani tán tudnék, mint egy kis Caesar egy-egy elvetett ötletet, de igy körülbelül bal kézzel irva, mert a jobban anynyi mindenféte ordre-t s ezenfelül egy leveses kanalat tartok, még csak egy igazi szó is alig kerül fel szivemből. Apropos! sziv, tegnapelött a bucsu-estélyemen (anynyiban az enyim, hogy egy bécsi barátom szivességéből én is ott voltam egy müvészi estélyen) majd elvesztettem a szivemet a „Hesperus"ban. Ez a „Hesperus," müvészekből álló társulat, épp ugy, mint az „Aurora." A különbség a kettő közt, hogy az első olcsóbb, az utósó drágább, s a menynyiben az olcsó egyuttal democrata, a „Hesperus" democraticus, és a drága inkább aristocrata, a „Aurora" aristocraticus társulat. Az Aurora, rendesen a „római császár" vendéglőben, a belvárosban szokta tartani estélyeit, a Hesperus a külváros valamely szerényebb (és olcsóbb) hajlékában.

De azért ne higyje a nyájas olvasó, mintha itt valami körömhegyig szegény társulatról lenne szó, mely megának a „fösvénység" gyakorlását tüzte ki feladatul. Ellenkezőleg, itt mindenki lángész, még a gáz is láng és (na ez nem sikerült. Se baj! én törik szakad, irni, ennni, szerkeszteni, pakolni és bucsuzni akartam) a legelőkelőbb nevü irók, szinészek, zenészek és festészekkel találkozhatunk. (Bocsánatot kérek, most éppen utravalót kellett a szedőknek adnom, kiestem a constructioból). Igen, mondom, majd elvesztettem a szivemet egy kék ruhás kis barna lány miatt, kivel egy asztalnál ültem, s ki oly szép, mint maga Hesperus, kit mi keresztki oly szép, mint maga Hesperus, kit mi keresztyények esti csillagnak hivunk. De valami asztaltalt is emlegettem, igen, az ilyen musicalische-declamatorische soire-kon nemcsak széken, de asztal mellett is ül az ember t. i. esti kilencz óráig pecsenyézik, söröz, boroz, cseveg, ekkor megzendül a férfikar s gyönyörüen el énekli Schubert „gondelfahrt"-ját, aztán Uffman fogja kezébea violoncellot, majd Sonnenthal szavalja Fricke ur, ki zálogházi hivatalnok és költő egy személyben „Hesperus et Compagnie" czimü költeményét, ismét Erl ur áll ki a platzra, de mi bizony csak a kedves, fris, csengő hangu tenort, a fiatal Kurzot tapsoljuk, ki az udvar költségén tanul énekelni s egyuttal orvosi cursust végez. Szólanék még Bruckner ur zongorajátékáról, ki Liszt tanitványa, s Bécs egyik legjelentékenyebb müvésze! Etelin k. a. czitera játékáról, Eidlitz k. a. nette szavalásáról (ilyen ah! oh! kat még nem hallottam; azaz hogy Saphir versének, melyet szavalt ia, azaz ah! oh! volt a czime); de egyenesen csak Hellmessberger hegedüjátékát emlitem, ki Wolf és Vieuxtempstől játszott egy hegedü versenyt, anynyi genialitással, hogy ez estélyből vagy az ő hegedüvonója tört a szivembe, vagy e szerelem nyila, — de hisz az ő vonója olyan, mint a szerelem nyila.

Tegnap egész nap „Bécsi jegyzeteim"et szedtem öszsze. Ezekből lesznek ám még pompás levelek a Közlönybe! (Dicsérem magamat ha senki se dicsér). *)

M. Vásárhely, dec. 30. 1856. E lap 24-dik számában, erdővidéki levelező Rikaalyi úr többek között ezeket irja a barothi bálról „Népe nem tolongó sokaság, de igen válogatott s mivelt székely kör vala, mely a nagyhatásu „Vasárnapi ujság" több hasábjain a székely népet ismertető, s törpitve jellemző Nagy Imre tanár urat sok ferde állításaiban méltán megpirithatá" t. i. az erdővidéki bálozók válogatott, s mivelt köre.

Tisztelt szerkesztő úr! E vádra, hogy jogom van éppen e lapban megfelelni senki által kétségbe nem vonható igazságos kivánat lévén, szivesen kérem engedjen becses lapjában helyet, én ugy sem szeretem a személyeskedést, csak az ügyre vonatkozólag irok.

Midőn én a székely nemzet ismertetésére tollat vettem kezembe, fény és árny oldalainak felmutatásával oda czéloztam, hogy az ellentétek szemközt állításával minden kétség kivülivé tegyem ama nagyszerü igazságot, minélfogva e fiatal, ép, testben és lélekben erőteljes nemzet századok mulasztásai után csak a megjavitott népnevelés áldásos malasztjai által szabadulhat meg a még Azsiából hozott nyerseségeknek maradványaitól, s léphet be tömegestől a civilisatio szentélyébe.. Igen természetes, hogyha hazudni nem akartam, az árnyoldal rajzánál fekete szinnel kellett ecsetelnem, s törpitve rajzolnom szeretett nemzetemet, mint tevé a halhatatlan Széchenyi a keleti fajjal, Wesselényi, közelebbről Mocsári, s több mások; mind jelesek, s mind nagyok, kik előttcsekély személyem eltörpül.

Ferde állitásokat, miket éppen az Erdővidékén rendezett válogatott és igen mivelt kör és éppen bál alkalmával meg pirithatna,—itt az éppen Rikaalyi úr által rajzolt rablók, utonállók, gyujtogatók, országos tolvajok Erdővidékén, hol ön állitása szerint „egész banderiumok alakultak az orzás, gyujtogatás mesterileg folytatására." Itt, mondom, pirithatnának meg engemet és hazudtolhatnának meg ferde (?) állitásaimért? ez, uram, oly vád, melyet oly tisztelet teljesen utasithatok viszsza most önhez, minővel ellenem intézte. Felvettem a keztyüt, melyet elömbe dobott és ha nemzetünknek nyitott könyv gyanánt előttünk álló életéből ellenkező adatokkal győz meg, mint e lap 16-dik számában az ön által leirt rikaalyiak akkor a rikaalyiak miatt elpirulok, mások miatt akkor sem; most pedig a rikaalyiak is mellettem harczolnak. Lám t. R. úr! az én munkámban is voltak ily rablási, gyujtogatási adatok és a szigoru birálatkor jónak látták kihagyni szelidités végett, s most éppen ön igazolja, hogy a miket munkámból kihagytak, azok is, szomoru ugyan, de tagadhatatlan igazságok! Ki jellemzi tehát a székely nemzetet törpitve, én-e vagy ön? mind ketten; de kérdem: lehet-e már alacsonyabb, nemtelenebb helyzetben felmutatni, mint a hol vadállat gyanánt, megy a prédára: rabol, éget, dul és kit? ember társát!..

Ne vegye sértésnek tőlem, édes R. úr, hogyha figyelmeztetni bátor leszek önt, miképp az általam és ön által felsorolt nemzeti bajoknak gyökeres orvoslása nem az ön által és általam is szivből ohajtott községihatóság erélyes fellépése, és örködésében rejlik. Ha az emberek reszak, tudatlanok, erkölcstelenek, ha tolvajok, rablók, gyujtogatók, minden erélyes felvigyázat mellett is az árgusi szemeket kijátszodják, az éjjeli sötétség leple alatt megfojthatnak, felégethetnek, kirabolhatnak. Ennek gyökeres orvoslása nem lehet más, mint a megjavitott népnevelés.

Hol R. úr leirása szerint egész banderiumok alakultak a jámbor, békés polgárok vagyon és személy bátorsága ellen, ott minden falu végén állhat egy-egy bitófa, az apákat rendre mind felaggathatjuk azokra, s fiaikat is, ha bitófa virágokká fejlődtek; de, ha jobbakká nem neveljük apáiknál, a nemzedékek leszármazás utján mindig gonoszabbak lesznek, mint irva van:

Aetas parentum pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiorem. Quint. Hor, Flac. od. VI. v. 66 — 68.

Lelkem előtt áll most is azon szerencsétlenek képe, kik itt szemeink előtt nem rég rögtönitélet következtében rablás és utonállás miatt kivégeztettek. Erdővidékiek és háromszékiek voltak. Őszintén mondhatom, ezeknek gyászos története leginkább hatott lelkemre a végett, hogy már ismert munkámat megirjam.

Ugy látszik, hogy R. úr önmagát és az „igen válogatott, s mivelt erdővidéki kört" képzeli elhomályositva az általam rajzolt árnyoldal által; sérti talán az, hogy miért nem tettem kivételt az „igen mivelt s válogatott körre" nézt? Megvárta volna, ugy látszik, hogy egy különös czikkben emeltem volna ki a fenragyogó érdemeket.. Erre csak azt jegyzem meg, hogy a mivelt és ha nem is éppen igen válogatott körök való érdemeinek R. úr nem nagyobb tisztelője nálamnál. Őszintén megvallom, hogy valahányszor mivelt székely körben vagyok, füszerezve találom a miveltséget azon őszinte jószivüség és nemes vendég szeretettel, melyet munkám fényoldalán kiemelve talál.

Hogyha valaki már most előállana és R. urnak ferde, s törpitve jellemző leirást lobbantana szemére a válogatott s mivelt körből azért, hogy meg nem nevezte haramiáit, vajjon mit mondana erre a józan eszü olvasó ember?..

T. R. úr! A székely nemzet kebelében általam rajzolt sötét vonások és ön által leirt vandal tettek nem az „igen mivelt, s válogatott körök" szeny-fóltjai; azonban azt mondom, ne specificáljuk azokat, a miket én irtam. Hogy azok mind megvannak a nemzet életében itt-ott, tekintsen bele a nyitott könyvbe, utazzék a különböző vidékekben, ismerkedjék a nép minden rétegeivel és ha az előtérben mutatkozó fák magasságuk miatt az erdő láthatását el nem fogják szemei elől: meg fog győződni, hogy mindazokra nézt, miket megirtam: „a potiori fit denominatio." Meg fog győződni, hogy valamint a haramiák Erdővidékén, ugy egyebütt egyebek, de ennél kisebbek feltalálhatók. Meg fog győződni, hogy e nemzet az igen igen kevés számu „válogatott, s mivelt köröket" kivéve, ön szavai szerint „még most is azt várja, hogy jóllétéért mások küzdjenek, s ön javára erőszak kényszeritse."

Igen, megvárja, hogy százados mulasztások után még most is erőszakoltassék gyermekeinek iskoláztatására, hogy a lopás, rablás, égetés s több effélék ritkuljanak, kiirtassanak. —

Higyje el R. úr, miképp a darázs fészekbe nyulásra engemet nem valami viszketegség, nem irói babér után törekvés, vagy, mit tudom én, miféle érdek vezetett; hanem tiszteletre méltó emlékek, s elhivatásom; mert én az urnak felkent papja vagyok és azon erős meggyőződés, miképp, ha javatni akarunk valakit vagy gyógyitani, meg kell ismertetnünk saját helyzetével, mert különben meg nem javuland; el kell metszeni a romlott tagot az épnek megmentése végett. Legyezni, tömjénezni hiuságainkat, nem ismerni vagy félre ismerni saját hibáinkat: ezekre nézt nem a baj gyökerére vágni, hanem tóldozni, földozni, csak sükert nem igérő kontárkodás legszentebb ügyünkkel. Olvasgassa t. R. úr a tanodai lapokat, lássa meg, mily élénken foly itt megvitatása minden oldalról a nevelési, s tanitási szent ügynek; közelebbről egy munka koszoruztatott meg, szól a nép iskoláztatás akadályainak elmozditásáról, e lapban közöltetett, ajánlom figyelmébe önnek és Erdővidékének. Most Isten velünk, ha ugy akarja, a viszont találkozásig.

Nagy Imre tanár.

*) Ön nem szorult pajtáskodó dicséretekre. Azonban, legyen szabad nyilvánitnunk, hogy jeles tollából folyt eddigi levelei a „Közlöny" olvasó közönségénél általános tetszést vivtak ki, s azoknak Pestről leendő folytatására számithatni, nagy örömünkre szolgál.

Szerk.

Kolozsvári napló.

✳ Midőn a közelebbi posta a pesti lapok első számait meghozta, kiváncsian szakitottuk fel a czimszalagokat, hadd lássuk, melyik minő arczczal köszönt be az 1857-dik évbe, s minő rovatok által kivánja magát talán a másik fölött ajánlóbbá tenni? Midőn mindeniket végig néztük, több megjegyzést tettünk magunkban. E megjegyzéseket azonban elég szerények vagyunk itt el nem mondani. Csak annak közlésére szoritkozunk, hogy Szilágyi Ferencz megszünt a „Budap. Hirlap" szerkesztője lenni. Utóda Nádaskay Lajos, kit a közönség, mint kitünő nyelvészt, s e lap szerkesztőtársát ismer. Salamon F. jeles müitészünk szintén elszegődött e

---

TARCZA.

FEDELES PIPA.

Eredeti beszély,

Dózsa Dánieltől.

I.

Ha én törvényhozó volnék, elrendelném, hogy minden város és helység piaczán egy szégyenpad állittassék fel büntető helyéül azoknak, kik ildomot sértő rágalmakat üznek, goromba élczeket faragnak becs letben álló egyéniségekre, s torz gunynevekkel kisebbitik az egyéni méltóságot. Vannak gúnyok, melyekért a törvény nem ád elégtételt, vannak sértések, melyek a kebelt lázitják, egyéniségüket kiczégérezik, melyeket ignorálva, nevetség tárgyaivá válunk, ellenben fürkészve, nyomozva, megboszulni akarva, még nevelségesbé fogunk váltni.

Minél inkább eltiltva a párbaj, mely egyetlen kiegyenlitő eszköze a gyakran érzett, de ki nem mondható sértésekérti elégtételnek, midőn nincs gondos odva a törvényben amannak helyettesitőjéül: annál féktelenebbé válik a roszindulatnak gúnyos kicsapongása, és e rágalmak alól járnak a becsületsértés körén, de miután ez utóbbiak ellen törvény vagy élet-halál elszántságunk biztosit, amaz apróbb boszantások sokkal inkább feldulják a családok nyugalmát, hasonlithatlanul több titkos könyet fakasztanak.

Hány tisztes egyént nem ismerünk, kiknek hátára a gúny és pletyka egy-egy szégyentáblát akaszt, hogy utána mosolyg minden, ki őt látja, s csak a nemesb érzelmeknél talál fájó s boszus rokonszenvre. Oly helyzetet nem ismerünk-e, a hol a lovagias fellépés don Quixeottos koldusá válik, az eltürés birkává tesz, a törvényes fellépés scandalisál?

A tiltó törvények daczára a heves kedély talál alkalmat, az átértelt czélzásokat az illetők pofájára forrasztani; de megnyugodhatik-e vajjon egy kilopott párbajon, mely titkon megy, hogy a törvény szemét elkerülje, s ily titkosságában az elégtétel, mely a közvélemény előtti önigazolásunk, nem pedig boszu öszönének volt felhivása, éppen a közvélemény előtt titokban marad?

A bölcs, ha szükség, társalmi cinismusában hidegen veti meg az alatta hempelygő rágalmakat, s ezt teheti, ki egyéniségét önérzetesen emelhette felül a tömegen oly szellemi eredmények által, melyek előtt az értelmes közvélemény tisztelettel hajol meg; de mi egyszerü emberek, kiknek kincsünk, társadalmi imputationk s az emberi méltóság, kik többet nem igényelhetünk, mint azon viszonyos udvariasságot, mely a becsületes élet kölcsönös tisztelete által igényeltetik, mi a megvetéssel nem korlátozhatjuk azon titkos mosolyt, melyet még jobb embereink ajkain is gyakran egy viseletünkre, viszonyunkra vagy tán a teremtéstől nyert alakunkra jóltaláló tórzmondat emléke felidéz?

Ha egy eszes s felülemelkedett közvélemény légkörében folyna éltünk pályája, kérdésen kivül az ily társadalmi botrányok nem kerülhetnének felszinre; ért kedély előtt a nemtelen irigyek gyanusitásaikkal s gúnyjaikkal hasonlókká válnak ama gomba növényhez, mely a bájoló rétvirágok közt idétlen tórzképül áll, s mely ha megérik, szétposzszan és saját kiskörü ronda füstporában odalesz, ámde pályaútunk gyarló emberek közt fut el... s az ember rosz ösztönében áll örömestebb fürkészni azt, mi gyanusit vagy lealáz, mint azt, mi nemes tetteinkről vagy legalább becsületességünkről tesz tanuságot.

És még itt az érdekeltségben különbség van a nemek közt. A férfi egy reá szabott jó élczen maga is jót nevethet, s ez hozzá inkább a illik, mint egy éretlen fellobbanás, melyet szélkakaskodásnak szoktunk nevezni, a férfi szabadabb élete sok gúnyt s pletykát eltür és lemosolyg... de nem ugy a nőnemnél.

A nő gyöngéd virág, körülte a lovagias emberiség kegyelettel jelenik meg; a nő erényét, becsületét, szépségét s viszonyainak apró titkait, titkon és nyilvánoson tisztelni kell.. a durva érintések érzékenyül s kártékony hatással érintik e nemes virágokat.

Ki egy nőt bármely kis sértéssel érdekel, szemben vagy hátamegett, saját nemtelenségét, lovagiatlanságát árulja el, ki elöltem akármely nőről bármi gyanusitót mond, én annak hátat forditok, az nem méltó hogy szavaira figyeljek, azt a közvéleménynek kellene kiczégéreznie, szerelmét kerülnék el a nők, a társaskörök zárnák el előlök ajtaikat, a polgárzat törvényei állitanák az ilyet szégyenpadra, hogy legyen kiczégérezve magány körben s közhelyen, ki gyönyörét lelte mások kiczégérezésében.

Egy családi történet, mely ez évszázad elején sokak figyelmét vonta magára, az általam fennebb megpenditett alapeszmének hitelesb és jellemzőbb magyarázatot ad.

Egy egyszerü, de érdekes olvasmányt nyujtok ez esemény előadása által az olvasó közönségnek, ezzel fókint azért hizelgek magamnak, mert ismerem Erdély miveltebb lakóinak szellemét, s tudom, hogy érzelmeimet osztják s felfogásom iránya lovagias közfelfogásunk irányával azonos.

M. Vásárhelyt, e derék székely várost az egész olvasó világ ismeri, még a mi emberi nyomunkat azon polgári és társadalmi iskola növendékei képezik, mely egykor e városnak országos és nemzeti jelentőségét a legmagosbra fokozta.

Miután Mária Therézia dicső királynőnk, a királyi táblát e derék városban állandósitá, s az igazság kiszolgáltatás, s az ifjuság törvénybeni kiképzésének szép alaku csarnokát felépitteté, e város főfontossággal birt társalmi életünkre vonatkozólag is.

Az ország virágzó ifjusága, a királyi tábla ragyogó arczu, csörgő kardu fiai, egy varázsponttá alakiták e várost, hol a hölgyvilág ábrándjainak, életpályájának s földi örömeinek bájoló terét feltalálta.

Ki Erdély társas köreit ismerni akarta, annak M. Vásárhelyt kikerülnie nem lehetett, ki a nemzet miveltségét megmérni akarta serdülő ifjuságában, annak itt kelle szétpillantania. Az ország három nemzetének derék ifjusága itt fraternisált együtt, itt tapintattunk egymásnak érzeteire, egymást becsülni, s a nemzeties öszszebarátkozásra ösztönt érzeni itt volt legszebb alkalmunk.

Szép intézet, mely egy ország virágát ily imposant csoportozatba hozta öszsze, hol a közszellem s energia, a forró hazafiság, a honhozi ábrándos ragaszkodás, társulatot s szenvedélyes ösztönt talált, hol nem tompult el az áldozni kész kedély, hideg élet számitások s nem görnyedett napestig zsibbasztó robot kábulata alatt; de szabadon, mint anynyi fiatal sas repult az ifjuság életczéljai elébe vidám barátság s zajos örömek között.

Boldog fiuk, boldog hölgyek, kik azon idők örömeit birtuk, lelkem kedves édes emlékei!

A város egyik legszebb utczájában, mely a szomszéd Szentkirály helységről veszi nevezetét, élt az öreg Várnoki, tisztes ne-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

laptól a „Pesti Naplóhoz,“ melynek szerkesztője Pompéry J. A P. N. csak anynyiban változott, hogy hétországra szóló czimbetüit egyszerübb öntetüekkel váltotta fel, mi által térben is nyer. A Bécsből Pestre költözött „Magyar Sajtó“ tetőtől talpig nagy változáson ment át. Ha szabad ugy mondanunk, lélegzőszerve még mindig Török János, szive Székely József, ki igen szép és erőteljes bévezetéssel nyitja meg a „politikai napi szemlét,“ melyet dr. Falk Maximilián másfél éven át vezetett, de a melyet, állandóan Bécshez kötő polgári viszonyai miatt, nem folytathat, miután e rovatot, mint rendszerint a legujabb posta foglalatját, a távolból kezelni nem lehet. Az uj szerkesztők, és szerkesztőtársaknak boldog uj évet kivánunk, s ohajtjuk, hogy folytonos jó egyetértésben szentelhessük munkásságunkat a közügynek!

✳ A m. kereskedelmi miniszterium egy nyilatkozata szerint, a franczia bizottmány az 1855-diki par.si ipartárlaton érdempénzt vagy dicsérő megemlitést nyert kiállitóknak okleveleket szándékozik adni, de ezek müvészi kivitele sok időt igényelvén, csak most készülhettek el; de nem sokára kézbesittetni fognak

✳ Mint mindnyájunkat közelebbről érdeklő, fontos hirt itt emlitjük meg, hogy a ki egy ügyes vigjátékot tud teremteni arra ez évben is 40 arany pályadij vár. „Az idei kitünő siker által ösztönöztetve, a nemzeti szinház intendánsa gróf Ráday Gedeon úr, maga részéről a jövő 1857-dik évre ujonnan 40 arany pályadijt tüz ki kisebb, egy vagy két felvonásos vigjátékra — A pályadij osztatlanul, a több hez képest legjobb münek mindenesetre ki fog adatni. Ezen kivül a pályadi nyertes mű szerzője az illető szinházi jövedelmi részeket és száztoliakat is megkapja.— Biráló tagokul báró Eötvös J. Czuczor G. Jókai M Egressy G és Udvarhelyi M. urak kérettek fel, kik a beküldendő pályamüvek közül az előadásra érdemesheket kiszemelvén, a pályadijt ezen müvek előadása után fogják odaitélni, az illető jeligés levelek csupán akkor bontatván fel.— A pályázók kéziratáikban a szerepek kiosztását is kijelölhetik, s a darabok, ha csak elháríthatlan akadály nem jö közbe, jövő év augustus havában ezen kiosztásokkal fognak adatni. A pályamüvek olvasható nagy betükkel, idegen kéz által leirva, lapozva, s bekötve, a szerző nevét rejtő jeligés levelekkel Komlossy Ferencz urhoz, a nemzeti szinház könyvtárnokához, jövő év julius 1-sö napjáig, küldendők; azontul érkezendő müvek nem pályázhatnak.“ Aláirva Szigligeti, titkár által, Pesten, dec. 28. 1856.

✳ Megjelent a „Heckenast G. pesti kiadókönyvárus és nyomdatulajdonos által kiadott magyar könyvek névsora.“ Az e lajstromban elősorolt könyvek kaphatók Stein János nál is, Kolozsvárt.

✳ Az 1857-diki uj évi köszöntések megváltásából az ország Károlina-korháznak, s a városi szegények pénztárai számára 365 frt 17 kr. pp. gyült be.

✳ Pestváros költségvetése e f 1857-dik évre elkészülvén, a következtre 100.000, csatornákra 30,000 pft. lesz forditva. Kolozsvár város költségvetését még nem ismerjük, de, mint mondják, biztos kilátásunk lehet, hogy nyaktörő kövezetünk kijavitása, s kényelmes járdák épitése iránt szintén intézkedések tétetnek.

✳ Balásházy János ur, a magyar tudós tásaság rendes tagja, gróf Mikó Imre ur ő excellentiájához az erdélyi gazdasági egyesület elnökéhez, „A pincze gazdászatról, bórkereskedésről, vagyis a magyar- és erdélyországi boroknak sajátságaihoz alkalmazott kezelésiről, s a magyarországi bórkereskedés hajdon és jelenkori viszonyairól“ irt, nagy becsü munkájából azon hazafias ajánlattal küldött meg 34 példányt, hogy azokat a gróf ő nmlga, mint a szerző részről tett ajándékot, Erdély szegény, de értelmes bortermelői közt ingyen kiosztani sziveskedjék.

✳ A redout-teremben, mint értesültünk 10 álarczos bál fog rendeztetni, u. m. januar 22. 25. 29-dikén és febr. 3. 5. 8. 12. 15. 19 22 és 24-kén. E tiz balra 6 pftjával bérletjegyeket szerezhetni januar 21-kéig. A jövedelem a szinház és conservatorium alaptőkéjének gyarapitására lesz forditva.

Nemzeti szinház. Januar 3-kán: Mazeppa, szomorujáték 5 szakaszban, irta Slovaczky Gyula. Balogh K. és nője jutalomjátéka. Közönség közép számmal jelent meg, pedig „záradékul Mazeppa ismeretes történetéből a vad lovak közötti jelenet ábrája bengaliai fény mellett“ adatott. A nézők e kopott darab középszerü előadása iránt közönyösek maradtak A bengaliai fény daczára halvány diadal estéje volt ez. (Ha van fényes diadal, miért ne lehetne halvány diadal is, valamint van fényesen világitott és gyéren (!) világitott szinház.)

Januar 4-dikén: Kérek két pengőt kölcsön, vigj 1 felv. irta Duvert Xaver és Lauranne. Az elmésen irt, komikai helyzetekben gazdag darab, melyben Pesti, Váradiné és Gyulai sikerülten adták szerepeiket mind végig jó kedvben tartá a közönséget. A marokkoi vendégekhez ismét szerencsénk volt. Bukfenczeztek és fogyasztották a löport. A multkor már szerencsés jó útat kivántunk volt nekik; de ugy látszik, az igazgatóság a siv. tagok fiaival ujra szerződött nagy megszomorodására mindazoknak, kik nem szeretik a circust a szinházban. T igazgatóság hadd menjenek tovább ezek a vendégek! A magyar vendégszeretetnek és a mi béketürésünknek is van határa. Kérjük igen szépen, instáljuk, hadd boldogitsák már Thordát Szamosujvárt, Dézst, vagy mit én tudom melyik más várost is ezek a Haggik.

Januar 5-dikén szünet.

Januar 6-dikán: Farsángi iskola, énekes vigjáték 4 szakaszban, irta Vachot. A darabnak középszerüségét szükségfeletti magyaráznunk. Az előadásról mit szólunk?... Ez alkalommal semmit. A szinlap tele volt nyomtatási hibákkal, a mit különben csak a szerzők szoktak rosz neven venni.

Vegyes hirek.

+ Báró Sina Simon úr legutóbbi időben Buda pest két testvérváros legtöbb nyilvános országos- müvészeti- és jotékonysági intézeteinek igen nemeslelkü modon segélykezet nyujtott, s azokat czéljaik elömozditására és feladatuk teljesitésének megkönnyebbitésére, felszólitás nélkül lényegesen gyámolitá. Midőn a 31,300 pftnyi összeget magukban foglaló jotékonysági tettek köztudomásra hozatnak, egyszersmind a nagy lelkü adományozónak, a részeltetett intézetek és a segélyre szorult szenvedő emberiség nevében a leghőbb hála nyilvánittatik, mely hálát főherczeg főkormányzó úr ő cs. Fenségе is Sina bárónak irásban kifejezett.

+ Az ausztriai homeopatha orvosok egyletetizévi fennállásának megünneplésére 1856 dec. 20-kán Bécsben gyülést tartott, melyben gr. Radeczky tbngy ő excjának dr. Wurzian hasonszenvi orvoshoz intézett, sajátkezüleg irt következő levele olvastatott fel: „Kedves Wurzian! Miután hallottam, hogy a homeopathia hatását gonosz akaratulag kétségbe vonják, ennél fogva ezennel kijelentem, hogy szembajom 1841 évben egyes egyedül a már megboldogult dr. Hartung törzsorvos hasonszenvi orvosi segélye következtében szünt meg. Verona, dec. 13. 1856. Radeczky s. k.“ Az egylet, mely ezen bizonyitványnak igen örvendett, elhatározá, hogy e levélnek facsimiliját, mely mint fent mondva volt, eleitől végig a 90 éves hős tollából folyt, az egylet hatása emlékeül a hasonszenvészet számos barátjai közt kiosztatja,

+ Az „Odeszszai Követ“ czimü orosz lap irja, hogy az orosz kormány rendeletére ezelött öt évvel Alexandropol falu és Jekaterinoszlaw-kormányzóságban megkezdett archaeologiai nyomozásokat a mult nyáron nagy sikerrel folytatták. Egy roppant kurgánt, egy egész hegyet nyitottak fel, s annak belsejében ráakadtak a scytha-királyok katakombáira, melyek arany, ezüst, bronz, vas eszközök és szerszámokkal telvék. A munkálatok Ljuzenko, a kertsi muzeum igazgatója és az ismert archaeolog Saweljew Pál vezetése alatt folytak, s azoknak eredménye: a herodoti Gerrhos-nak, a scytha királyok Necropolisának meghatározása. Kétség kivül az orosz tudosok nem sokára közelebbről meg fognak ismertetni az ásások eredményével.

Hivatalos.

Az igazságügyi ministerium, ujegyházi törvényszéki ideigl. segéd Drotleff Tamás Vilmost sz.-udvarhelyi törv. széki valóságos segédnek, — auscultáns Röch Györgyöt pedig törv. széki ideigl. segédnek nevezte.

A föld tehermentesitési országos cs. k. bizottság elnöksége mult évi decemb. 21-ről és 26-ról 1238 és 1281 sz. a. tudatja, hogy a m. vásárhely járási IV-dik számu bizottság bevégezvén feladatát M. Vásárhely Mezőmadaras és Makfalva járásaira nézve, hozzá vannak útasitva a beszterczei VI-ik járásból a görgény-szent-imrei, szászrégeni és tekei járások. Ez uj járási bizottság Szászrégenben székelve, f. é. februar 1-én kezdi meg müködesét. A januar végivel feloszló m. vásárhelyi járást illető és utólagosan teendő bejelentési és más munkálatokat a radnothi V-dik számu bizottság fogja eligazitni.

A székelyudvarhelyi III-ik számu bizottság bevégezvén feladatát Székely-Udvarhely, Szitás-Keresztur, Gyergyó Szent-Miklós, Csik-Szereda, Csik-Kozmás és Baróth járásaira nézve, hozzá vannak útasitva a szászvárosi (broosi) XIV-ik számu járásból a dévai és vajdahunyadi járások.

Ez uj járás bizottság Déván székelve f. é. febr. 1-én kezdi meg müködésit. A januar végivel feloszló székely udvarhelyi járást illető és utólagosan teendő bejelentési és más munkálatokat a brassai II-dik számu bizottság fogja eligazitani.

(Ez úttal figyelmeztetni kivánjuk a volt földes urakat lapunk 9-ik számában a hivatalos rovatban közlött és a földtehermentesitési kárpotlás kamatja törlesztési fizetésit tárgyazó magas ministeri rendeletre, valamint lapunk 19 i számában közlött és a törlesztő fizetés engedményezés iránti kérelmek készitése modját illető hivatalos rendeletre).

Törvényszéki hirdetések
Kivonatban.

A kolozsvár megyei cs. k. törv. szék tavalyi novemb. 27-ről 8805 sz. a. felhivja Balogh Jánost, hogy 1854 januar 11-én elhalt kovács Balogh Péter végrendeletére tegye meg örökségi nyilatkozatát egy év alatt. Kirendelt ügyvéd Grois Ferdinand.

A m. vásárhely megyei cs. k. törv. szék tavalyi decemb. 3-ről 5008 sz. a tudatja, hogy a Petrásko örökösöknek a gróf Rhédey örökösökkel 30,000 váltó ft. iránt fenforgó keresetében gróf Rhédey Lajos és Gábor részére ügyvéd Bartha Dániel és helyettes Kozma Endre vannak kirendelve.

A m. vásárhelyi cs. k. járás törv. szék tav. novemb. 18 ról 2819 sz. a. felhivja Jakab Istvánt, Orbok Jánost, Boriszák Anna Pétermann Jánosnét, ellenök valamint Miske Zsuzsánna Nagy Györgyné ellen, sz. gerliczei pap Farkas György, mint id. Bedő József örökösei meghatalmozottja által 5, 15, 25 és 216 ezüst rft. tőke kamatja iránt inditott kereset védelmére. Tárgyalási határ nap f. é. januar 29-e. Reszökre kirendelt ügyvéd Dr. Scheitz Antal.

A szeben megyei cs. k. hivatal tav. dec. 27-ről 16852 sz a. pályázatot hirdet az orlati cs. k. elegy járás hivatalnál megürült irnoki állomásra 350 e. ft. évi fizetéssel. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerü kérelmeiket f. é. januar végéig.

Az erdélyi cs. k. helytartóság tav. dec. 24-ről 12,483 sz. a. pályázatot hirdet az országos épitészeti igazgatóságnál megürült nehány épitészeti gyakornoki állomásra 400 e. ft. évi fizetessel. Az ajánlkozók adjákbe oda szabályszerü kérelmeiket f. é. febr. 15-éig.

A szászváros (broos) megyei cs. k. törv. szék tav. decemb. 12-ről 3647 sz. a. tudatja, hogy Földvári Sándor 299 számu elfoglalt házát Szászvároson, Kenderesi Ágnes kérelmére, f. é. januar 28-án és febr. 25-én d. e. 10 kor a hely szinén közárverésen el fogják adni

A szamosujvári cs. k. járás hivatal, mint törv. szék tav. decemb. 3-ról 1523 sz. a, tudatja, hogy veresegyházi Purf Gavrilla elfoglalt 68 számu házát és fekvőit Veresegyházán, Csató Katalin özvegy Wass Ádámné kérelmire, f. é. januar 21-én és februar 18-án d. e. 9-kor a veresegyházi falusbiró lakásán, közárverésen el fogják adni,

A kolosvár megyei cs. k. törv. szék tav. december 4-ről 8866 sz. a. tudatja, hogy Grezina Józsefné csődtömegéhez tartozó házát 216 sz. a. Kolozsvártt, Dietrich Sámuel részire, f. é. februar 5-én d. e, 10 órakor a helyszinén, közárverésen, becs árán alól is el fogják adni

---

Ausztriai birodalom.

— A „K. Z.“ szerint négy olasz grófi család, Ő cs. k. Apostoli Felségének Milanoban tartozkodása alkalmával, herczegi rangra lőn emelve.

— Mint Milanoból m. hó 25-ről irják, Ő Felségeik a Császár és Császárné megérkezését ott januar 8-ára várják. Az ünnepélyes fogadtatási előkészületek nagy erélylyel folynak; a k. várlak jelesen és a többi császári épületek pompáson fölszerelvék. Nagy hatást és meglepő látványt igér a dome villanyos kivilágitása. A della Scala szinház 28-n volt megnyitandó és a ballet

---

jével, egy igen mivelt nemes lelkü tagjával a gróf Hollósi nemzettségnek.

Az öreg nyugalmazott kapitány, ki többnyire czűz miatt ágyban feküdt valamint különben igen tisztes, de szintoly elhervadt beteges neje, nem igen adhattak volna magyarázatot azon roppant hatásnak, melyet a Várnoki névnek csak emlitése is a királyi tábla legdalásb s legelőkelőbb fiainak is arczára, lelkére gyakorolt

Alig hihetjük azt is, hogy miattuk vált volna azon ház, melyben lakoztak, a város fénypontjává.

Maga az utcza egy királyi csarnok folyosójának tetszet, melybe a ki belépett, legalább hajfürtjein s bajuszán mulhatlanul valami igazitást tett; a kard sehol se zörgött oly hatalmason akortájban, mint a szentkirályutcza járdáin, s még a hölgyek arczain is, mikor a Várnokiház előtt elhaladtak, némi érdekletpirja volt felségfedezhető.

Mi lehetett e csodálatos varázs, mely azt a vén podágrás kapitányt mindenki előtt oly érdekessé, oly keresetre méltóvá tette. Hány száz fiatal csókolta volna örömest meg azokat az elszáradott s önmagukban oly kevéssé csókra ingerlő kezeket, melyek a nemes grófnő hajdani szép puha kezének romjait képezték?

Mi csodás élvezet, ábránd, remény, tündérvilág volt öszszekötve a Várnoki névvel és lakkal, hogy az ember nem fogyott volna ki mindig csak arról beszélni?

Ah! olvasóim, e nagy érdeken ne csodálkozzanak, a mint apáink a kecsteljes Várnoki Marit leirják, szinte fáj a lelkünknek, hogy mért nem irnokoskodhattunk együtt apáinkkal, mert hisz e-lőbb vagy később élni mindegy; de akkor élni, mikor egy város egy oly széppéget tart kebelében, minőt egész századunk legalább itten nem mutatott fel, akkor élni, mondom, vagy azután, az ám nem mindegy a szegény legénynek, kivált nekünk, kik dalokat s szép regényeket irunk... keserves dolog irigyelnünk azoknak sorsát, kik több pasquilt irtak ám, mint gyöngéd lyrát.

Leirjam-e Mari szépségét ugy, a mint most divatba jött, elkezdve arany hajától, fekete szemétől, szép kicsiny lábának rózsaszin körmehegyéig?

Én nem láttam öt, ő 1820-ik évben szerepelt, mikor még az én lételem felett apámnak csak szerelme ha alkudozott; de kérdezkedtem a hölgy bájai felől oly emberektől, kiket már hatvan év terhe nyom, s kikről bár azt mondja a latin: „et in sene ardent venae“ mindamellett ábrándos elragadtatást nem minden koficz tárgy irányában tehetünk fel; ámde ezen tisztelt uram bátyáimat a Várnoki Mari neve most is extasisba hozza, arczuk kilobban, szemükön fiatal láng gyulad fel, görbült termetök felegyenesül, és mondanak minden öszszehalmozott kellemet, s mondatuk refrainje: vén ember vagyok, de oly szép leányt, mint Várnoki Mari, soha se láttam!

(Folytatása köv.)

Bethlen Gábor fejedelem korában számokkal irt levelek titkos kulcsának megismertetése.

Erdély s Magyarhon köz és magány levéltáraiban kétségen kivül Bethlen Gábor fejedelem korából több, titkos számokkal irt rejtélyes levelek találtatnak.

Ezek érdekes, és talán eddig ismeretlen történelmi adatokat tartalmazhatnak; de mivel hihetőleg sokan e levelekben családi titkokat vélnek rejleni, azokat szorgosan őrzik, dugdossák, és közlésektől igen óvakodnak; mások pedig azok megfejtését lehetlenségnek tartván, csak mint valami régiségi curiosumot tartogatják gyüjteményeikben.

Mind két esetben a történelem és nemzetiség szenved; mert:

Jelenleg, midőn a magyar irodalom leginkább a historia mezején képes legnagyobb sikerrel a nemzetiségre hatni, minden legkisebb irodalmi törekvés, mely a hon történelme felderitésére vezet, nemcsak hasznos munka, hanem hazafiui kötelesség is.

Ezen szempontból mutatom be tisztelt hazámfiainak Bethlen Gábor fejedelem korában használt titkos irásmódnak itt következő kulcsát.

Ezen kulcsban a titkos jelt a szám képviseli, a szám után oda tett betü pedig a szám igazi értelmét jelenti.

1 = b. 2 = c. 3 = d. 4 = f. 6 = t. 7 = k. 8 = l. 9 = m. 10 = n. 11 = p. 13 = r. 14 = s. 15 = t. 17 = x. 19 = a. 20 = e. 21 = i. 22 = o. 23 = u 26 = u. 27 = o. 28 = i. 29 = e. 30 = a. 32 = e. 33 = i. 34 = u. 35 = u. 38 = u. 40 = i. 41 = e. 42 = a. 46 = t. 47 = s. 48 = r. 50 = p 51 = n. 52 = m. 53 = l. 55 = h. 56 = g. 58 = d. 59 = c. 62 = c. 63 = d. 65 = g. 66 = h. 68 = g. 69 = m. 70 = n. 71 = p. 73 = r. 74 = s. 75 = t. 79 = a. 80 = e. 81 = i. 82 = o. 83 = u. 84 = l. 86 = u 88 = i. 89 = e. 90 = e. 91 = a. 95 = u. 99 = o. 100 = i. 101 = e. 102 = a. 106 = t. 107 = s. 108 = r. 111 = n 112 = m. 113 = l. 118 = d. 119 = c.

E szerint: 56. 102. 1. 73. 100. 20. 8. 1. 32. 15. 113. 29. 10.

Teszi: Gabriel Bethlen.

Ezen abstract tárgyban egy pár felvilágositást adni szükségesnek tartok.

1-ször. Készitettem ezen kulcsot egy Bethlen Gábornak irt deák levél szövegéből, melyet 1847-dik év augustus hóban néhai Kemény József gróf történészünk Pesten muzeumi őr, és tudós társasági rendes tag Érdy János ur szállásán e szavakkal kézbesitett: „Törje már doctor bácsi is rajta a fejét.“ — Sikerülvén sok bajjal a megfejtése, a kolozsvári 1848-ki országgyülésen a levelet, megfejtésével együtt a nagy emlékezetben maradó grófnak országgyülési szállásán viszszaadtam, melyen a néhai gróf igen örült.

2-szor. A fenn idézett levélben egy pár titkos értelmü szó is fordult elő, u. m. Sempronii, Cajus, Quirites. Az első alatt a német császár embereit, Cajus alatt Ferdinánd császárt vagy a lengyel királyt, a Quiritesben Bethlen Gábor hiveit vélem értetni? *)

Károlyfehérvárlt, december hó 28 án, 1856.

Dr. Ötvös Ágoston.

*) Irta ezen deák levelet Bethlen Gábor fejedelemnek, az akkori konstantinápolyi belgiumi főkövet, melyben Mikes Zsigmond erdélyi követ ellen hatalmasan vádaskodik, és példás büntetést követel a fejedelemtől: „funeet exemplari justitia perditus ille proditor poenas luet flagitiorum suorum.“

Közlő.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

signora Pochini első tánczosnővel tetszésre számithatott. Gróf Radeczky tbnagy időközben, míg ő Felségeik Milanoban lesznek, Veronában marad.

— Gróf Radeczky tbngy ő excja a lombard-velenczei királyság főkormányzója, a számüzött dr. Benvenuti Bartolomeonak az austriai cs. k. államokba való büntetlen visszatérést megengedte.

— Bécs, dec. 29. A magyarországi mezőgazdasági hitelegyleti tervelők, mint a T. A. B.-nak irják e napokban azon külhoni hitelintézetekkel, melyek részvétöket igérték, magukat öszszeköttetésbe tették, hogy a megkivántató pénzalapokat biztosan ki lehessen mutatni. Vajjon az egylethez ugy intéztetett-e ilynemü felszólitás, avagy ő maga akarta e az ily ellenvetés elejét venni, arról nincs emlités.

Külföld.

Az általános figyelem most majdnem egyedül a neuenburgi ügytől van igénybe véve, mintha a világ minden más kérdőjele immár állandó ponttá változott volna. Megnyilt-e az utóconferentia dec 29-kén, mint franczia lapok oly biztos hangon előre hirdeték, vagy egy két napig még nyugodni tetszett ez ügynek az ő keleti természetéhez képest, ama közmondás szerint: bölcsebb a reggelre halasztott tanács? Hol áll a persa-angol viszály, s Feruk-Kh án mikor érkezik meg Párisba a nagy hirü Napoleonnal Persia érdekében négy szem közt tanácskozandó? Mindez most alárendelt kérdés a porosz-svajczi pörpatvarhoz képest, mely kevés idő alatt oly vérpiros arczat öltö magára. Mert ha mind inkább-inkább enyésznek is a fegyveres öszszeütközés miatti aggodalmak, mindazáltal az europai különböző hatalmak állása s azoknak már alig titkolható nagy tervek szerinti működése elég támpontokat adnak komolyabb elmélkedésekre a jövőre nézve. Az angol lapok, melyek semmi tekintet nyügétől nincsenek itéletökben lekötve, egyenesen kimondják a bonyodalom valódi okát, miszerint az a hatalom, mely nem oly igen rég azt hivé, hogy Europa nyugalma érdekében ingatag s kétes helyzetben kell maradnia, most egyszerre oly tüzes hévvel akar csatába rohanni, mintha ön létezése állana koczkán—s a „Post" különösen azt igyekszik bebizonyitni, hogy ugyanazon befolyások lovalják most Poroszországot előre, melyek a keleti háboru alatt visszatartóztatták. „Tisztán orosz befolyásnak kell tulajdonitni—mond a „Post" — minéllogva a neuenburgi ügy ily veszélyessé vált. Német- és Poroszország érdekeivel keveset gondol az orosz kabinet, hanem minden bonyodalmat mohón ragad meg a végett, hogy Angol s Francziaország közt szakadást idézzen elő. Igy Poroszország a nélkül, hogy sejtené, északi szomszédjának macskatalpul, eszközül szolgál. Hogy alapos azon közlés, miképp Poroszország bármely nagyhatalmasságot kész közbenjáróul elfogadni, de egyszersmind a foglyok szabadonbocsátását tüzi ki föltételül, ebben is orosz sugallatra lehet ismerni. Ezen körülmények közt véres kimeneteltől félhetni."

A „Daily News" szerint: „a porosz király és Svajcz közti vitás kérdés azon pont körül forog, vajjon a neufchateli tényleges kormány törvényes kormány-e vagy sem. A király csak azon jog szine alatt követelheti a royalista foglyok szabadon bocsátását, ha nem lázadók, hanem hü alattvalói Neufchatel jogos fejedelmének, s törvényes fejedelmök iránti kötelességök teljesitése miatt tették őket foglyokká a svajczi lázadók Ha a svajczi követség beléegyeznék, hogy a foglyokat minden pőr nélkül szabad lábra helyezzék, ez által elismerné, hogy Neufchatel de facto kormánya törvénytelen Egyébiránt a szárazföldi nagy és kis hatalmak magaviselete mutatja, mily bohózatjáték, az ugynevezett, europai sulyegyen.— Ezen sulyegyennek volna értelme és czélja, ha az europai államok többsége közremunkálna, hogy a kis állam elnyomását valamely nagyobb állam részéről megakadályozza. De itt azt látjuk, hogy a többi állam mind Poroszország részén van és Svaiczot terrorizálja, mielőtt a vitás kérdést megvizsgálnák. A bonyodalom valódi okát láthatni b. Manteuffel körözvédalom valódi okát láthatni b. Manteuffel körözvénye egyik helyéből: „Svajcz felforgató elnye egyik helyéből: „Svajcz felforgató elnyevei!" Ez a dolog bibéje! Neufchateli jogainak elveszt sével oly könynyedén kibékülne a király, mint nyolcz évvel azelőtt kibékült. De Svajcz menhelyi-joga — a botránykő, mely a Svajcz megveretése esetében bizonyosan el fog töröltetni.

Ellenben a „Herald" azt véli, miképp Malmesbury lord, midőn a nagyhatalmakat az 1852-ki londoni jegyzőkönyv aláirására birta, Svajcz érdekében mindent megtett, mi az angol kormánynak lehetséges volt, Svajcz számára egyelőre nyugalmat szerezvén. Az 1852-ki jegyzőkönyv ugyanazon 1815-ki szerződések alapján ismeré el a porosz király személyes jogait, melyek egyszersmind az összes svajczi kantonok függetlenségét s épségét biztositák. A jegyzőkönyv áláirói már ez által elismerték, hogy uj intézkedésre van szükség. Azonban Clarendon lord a legutóbbi 3 év alatt egyetlen kisérletet sem tett arra, hogy a Neufchatelben fennálló ellenmondás megoldását elősegitse. Igy a jelen viszály szinte kikerülhetlenné lett. Ha szinte Angolország legmélyebb rokonszenvvel viseltetik is Svajcz irányában, nem kell feledni, miképp a szövetség az által, hogy vonak dik az 1815-ki szerződéseket barátságos uton módositni, maga gyöngiti s ássa alá a svajczi függetlenség népjogi alapját

— A diplomatia nagy lelkendezve dolgozik a harczra készülő felek kibékitésén; piruljon is, ha most nem birja azt a burkust leültetni, kit nem rég semmi erővel nem tudott tétlenségéből felrázni. A békés megoldás reménye „a Constitutionnelnek" egy közelebbi jegyzéke által némi erősitést nyer. Közepette a harczias előkészületeknek, melyek mind két részről történnek,—ugymond e félhivatalos lap — a diplomatia még nem mondta ki végszavát. Mindamellett is, hogy a Bernben tett első kibékülési kisérlet eredmény nélkül maradt: a „Suisse" czimü lapnak egy czikke kijelenti, miképp a svajczi szövetség nem vonakodik feltétlenül az alkudozástól. Most arról beszélnek, hogy a londoni jegyzőkönyvet Oroszországgal együtt aláirt nagyhatalmak megegyeztek egymással egy a szövetségtanácshoz intézett jegyzék szerkesztése iránt; — s hozzáteszik, hogy Poroszország előre helyeslé az ezen jegyzékben foglalt javaslatokat. Ha ez utóbbi adat alapos, nemde fen kell tartanunk a békés megoldás iránti reményt?"

E remény ugyan még nem lehet teljesen szilárd, mert egy berlini félhivatalos lap tagadja, hogy a porosz kormány előre helyeslését adta volna azon javaslatokra; tagadja azt is, hogy febr. 15-ig elhalasztotta volna hadiseregének megindittását; azonban újabb tudósitások szerint a porosz kormány-sajtó hangja is kezd veszteni harczias tüzéből, s mint dec. 27-ről irják Berlinből, oda nagy feszültséggel várják a berni közvetitő javaslatokat, annál inkább, mert a vitának szépszerü eligazitása az összes porosz népségnek legforróbb ohajtása."

A Bernben lévő külföldi követek fennebb emlitett kiegyenlitési kisérlete, mint irják, meghiusult főleg azon okból, mivel Austria s részben Franczaország is nem egyezett abba, hogy Szárdinia s némely más másodrendü államok résztvegyenek e nagyhatalmi békemunkában; továbbá azon okból is, mivel az europai államok képviselői nem tarták jónak az Egyesült-államnak berni követének megengedni az europai ügyekbe avatkozás kiváltságát, mialatt a washingtoni kabinet kétségbevonja az ó-világnak az iránti jogát, hogy az uj-világ ügyeivel foglalkodhassék, — és igy a hires Monroe-tant igen ügyesen Amerika ellen alkalmazák. Azonban noha e terv abban hagyatott a másik, t. i. a londoni jegyzőkönyvet aláirt négy hatalmasság jegyzéke a szövetségtanácshoz elküldetett.

Egy közbenjárási kisérletről is van szó, mely a franczia császártól eredne, s a kényes ügynek elintézésére a legjobb útat föllelte volna. E szerint, mintho gy a porosz kormány azzal meg nem elégedhetik, hogy a foglyok elitéltetés után kapják a bünbocsánatot, az idő pedig nagyon sürgetős, mivel a porosz hadjárat megindulhatna, ennélfogva oly módot kell találni, mely azonnal alkalmazható. Ha a szövetséggyülés a foglyokat szabadon bocsáthatná s egyuttal számüzhetné, ezt szivesen tenné: de, mint svájczi polgárokat, itélet nélkül nem számüzheti; ennélfogva legalkalmasb lenne, a pert határozatlan időre elnapolni, — s a foglyokat kezesség nélkül szabadon bocsátani. E szerint a foglyok haza térhetnek, de még nincsenek fölmentve. Poroszország pedig többé nem vonakodhatik Neufchatelre nézve tárgyalásokba bocsátkozni, mert irányában a föltétlen szabadon bocsátás teljesittetett, és itélet nem hozatott. Mesterkélt ugyan e mód, de mindegy, ha sikerre vezethet.

— A svájcziak lelkesedése nem ismer határt, bar a hatalmak részéről nem remélnek is támogatást. Egy angol lap fogadni merne, hogy a kis Svájcz, bár népessége csak harmadfél millió, legyőzné a hatszor-hétszer népesebb Poroszországot. A külföldön levő tanulók, iparosok seregestül vándorolnak haza, — az Olaszországban levő svaiczi katonák közt is ébredez a honvágy.

— Még nem oly bizonyos, hogy Poroszország a német szövetséghez tartozó országokon seregének szabad átvonulást nyerhessen. A würtembergiek tiltakoznak. Austria meg azt követeli a porosztól, hogy erre nézve a Bundnál tegyen inditványt, s ne az illető egyes kormányokkal egyezkedjék a többiek beléegyezésén kivül.

A franczia lapok rendkivül meg vannak lepve Svájcz erélyes magatartása által. A conservativ párttól nem vártak ily határozott hangot. Az absolutista lapok már is verik a hátrálót. Érzik, hogy igen meszsze mentek, s megjegyzik, miként igen gyorsan remélték, hogy Poroszország a reactio Don Quixotte-jává s Napoleon Lajos ennek Sancho Pansajává tecndi magát. Azért biztosabban kezdik a békés megoldást remélni. Kezdetben azt is rebesgették, hogy Lamoriciére, Changarnier, Cavaignac felajánlották volna szolgálatjokat a svájczi szövetségnek, s hogy Klapka is egy hadtest parancznokságát nyerné; de mindezen hirek elhallgattak; a svájczi kormány tiltakozik a forradalom embereiveli minden közösség ellen, és „szigoruan őrködik a felett, hogy idegenek a helvét területről veszélyes terveket ne koholjanak."

— A nápolyi lőpor-fellobbanás oka — mint egy olasz lap irja — egészen véletlen; 17 ember vesztette általa életét, a sebesültek száma még nincs pontosan kinyomozva. A fa- és faldarabok meszsze tavolságra szórattak el, de szerencsére többnyire a tengerbe. A légrázkodtatás által öszszezúzott ablaktáblák számát 200,000-re teszik.

Nápolyból irják a „Times"-nek dec 22-ről, hogy az egész országban folyvást igen komoly sziuben mutatkoznak a dolgok. Az utóbbi lőpor-fellobbanás óta a legkülönösb történeteket hallhatni nagy öszszeesküvésekről, s hogy most már a kormány sem tulajdonitja csupán a véletlennek azon explosiót. Az életben maradottak közül kettőt kihallgattak. Az egyik azt vallotta, hogy a megölt tisztek egyikét „tradimento" kiáltozással futni látta a légbe röpült szertárból. A király és királyné a katastróf alatt misén voltak. A király a földre esett azt kiáltva esés közben: el vagyunk árulva! A palotában köz rémülés uralkodott, az arsenal örei elszaladtak. Vasárnap hallám, hogy a S. Borbara nevü nagy lőportárt is megkisérlették légbe röpitni, maig is beszélik mindenütt a városban hogy azon éjjel egy katonát rajta értek, mikor lőport hintett a raktár ajtajáig. A rendőrségi versio szerint volt ugyan lőpor a katonánál, de véletlen szóródott ki lyukas zsebéből. Feltűnő, hogy az érintett raktárból azóta Nisidába és Bajaeba hordták a lőport. A hangulat izgatott, a seregben nem biznak. Sok elfogatás történt a katonaságnál sát.

A confentia ugylátszik mégis csak ujévre maradt. A párisi orosz követet a legvégső perczben, a manó tudja, mi kétely lepte meg, a miértt Sz. Pétervárra kellett irnia. Mintha a finom muszka ismét szerencsét csinált volna az ő diplomatikai fogásaival! Francziaország legalább a „Pays" szerint, a mellett van, hogy Oroszországnak Bolgrádért pótlásul 140 négyszegmértföldnyi terület szakittassék ki Bessarábia testéből. Anglia és Austria aligha adják e tervhez egyezésüket.

— Az ázsiai harcztérről is értesülünk egy kis hadi mozgásról. A persa csapatok Kandahar felé előnyomulnak; másfelől a persa sah az angol expeditio ellen gyüjt erőt s nagyvezérjét határtalan hatalommal ruházta fel. Az angolok a persa öbölben levő nyolcz ezer emberöket uj tartalékhaddal erősbitik, ezenfelül az ellenfél országának belsejébe is küldenek sereget, mely Kohaton keresztül már is Kabul határáig nyomult előre.

Az orosz csapatok is Armeniában és az araxesi sikföldön hétről-hétre szaporodnak.

Ujposta.

A párisi conferentia végre az ó-év legutolsó napján megtartá első ülését. A „Const." szerint az e napi tanácskozás hoszszu órákat vett igénybe. Eredményről még nem, hanem arról tudósit, miképp az értekezlet jan. 3-án vagy 4-kén ismét ülést tart. A nehézségek, mint irják, már eleve ki levén egyenlitve, csak az egyezvények alkalmas formába öntése igénylend egy kevés időt. Több levelezők szerint Oroszország Bolgrádról lemond, de kárpótlást nyer.

Bern, dec 30. A nemzeti tanács ülésében a bizottmány egyhangulag a szövetségtanácsi javaslatok elfogadását, szintugy az eddigi politika következetes fentartását inditványozza. Escher előadó azt mondá, hogy az indokolás fölöslegesnek látszik előtte, miután ez már magában, az általános néplelkesedésben fekszik: szövetség-tanácsi tudósitások szerint mindinkább szaporodnak a kilátások a békés, és Svájczot kielégitő megoldásra. A bizottmány reméli, miképp a szövetség-tanácsnak sikerülni fog a megoldás, ha nem, ugy a védelem a legvégsőig folytatandó, s erre nézve a szövetség tanács korlátlan kölcsön-kötésre fölhatalmazandó. A bizottmányi javaslatok vita nélkül mind a 110 tag fölállása által elfogadtattak. Escher igy szóla: A nemzet egyakaratu egyetértése által önmagát koronázta meg. Jöjjön, a minek jönie kell.

Bern, dec. 31. Este szövetségi-gyülés volt. Dufour főparancsnokká, Freiherostl a táborkari törzs főnökévé neveztelett. Dufour a nemzeti gyülés elnöke által tartott beszéd után letette az eskü, mire a gyülés háromszoros éljenbe tört ki.

— A porosz kormány állitólag a londoni jegyzőkönyv aláiróihoz egy körjegyzéket intézett, melynek lényeges tartalma az, hogy Poroszország jan. 15-két jelöli ki azon végha-tárnapul, meddig eddigi követeléseinek teljesülését bevárni kivánja s egyszersmind előre kijelenti, hogy Svájcztól a hadüzenet napjától a beke helyreálltáig teendő hadiköltségek megtérítését is követelni fogja. A porosz „Markules"-nek e türelmes várást bizonyos formakérdés is parancsolni látszik, melynek megoldása nélkül legfeljebb léghajón juthatni el Svájczba. E kérdés Austriától eredt, s mely arra figyelmezteti Poroszországot, hogy a csapatai átvonulhatása iránti engedély nemcsak Badentől, Würtembergtől, hanem magától a német Bundtól is kinyerendő.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: **BERDE ÁRON.**

HIRDETÉSEK.

(69.) 625 (1—3)
praes.

HIVATALOS.

A Kolozsvártt székelő cs. k. kerületi törvényszek ezennel közzé teszi, hogy az elhunyt kormányszéki ügyvédek: Gál József, Szabó Antal és Nagy József után hátramaradt peres irományok átvizsgáltattak és innen kivehetők.

A kerületi törvényszék elnöki hivatalából.

Kolozsvár, dec. 22-dikén, 1856.
Oechsner, m. k.

Nem hivatalos.

(70)

Száj- és fogbetegségek gyógyitása
a
Popp Anatherin szájvize által.
Magyarázta Dr. Jaunel Gyula.

Szivesen köszöntjük e röpiratot, mint igen szép felvilágositó adalékot az üdvös hatásról ismert **Popp-féle Anatherin szájvizhez**, általa egyszersmind jó hatásu, még eddigelő felül nem mult szernek, mely anynyi száj- és fogbajokon, melyek eddig gyógyithatlanok valának, oly sikeresen segit. E műben a legfelfoghatobb módorban magyaráztatnak meg az Anatherin-szájviz üdvös hatása; a fogak tisztán tartása, azoknak a bórkölerakodásoktól megmentést.

(65) (2—2)

Alólirt tisztelettel jelenti, hogy közelebbről külföldön járván, többféle legujabb divatu arany és ezüst ékszereket hozott, melyekkel a t. cz. közöségnek legjutányosabb áron kiván szolgálni. Továbbá becserél minden ocska aranyat s ezüstöt ujjal is,

Kolozsvártt, piaczsor 455 sz.

Szathmári György,
ezüst és arany müves.

(66) (2—8)

Iiiö feltételek mellett kiadó bérbe

Kolozsvártt egy jeles kalapos műhely, minden ahoz kivántató eszközökkel, készületekkel, kalapokkali üzlettel, s ha kivántatni fog, a kalapkészitéshez szükséges kész anyagokkal együtt. — A kibérleni szándékozó ez iránt bővebb utasitást vehet Csató Jánostól, lakása belső középutcza, 536 sz. alatt.

(64) (2—3)

A most három éve Drezda mellöl hozatoltt angol sertésemmeli siker és elismerés következtében gazdaságunk ezen ága előmozditására a lehető legtöbbet ohajtván tenni, egyenesen Angolhonból meghozattam az ott elismert, legjobb három faj sertést; — ugymint a sok szőrü berkshirit, a fekete kevés szőrü essexit és a fehér kevés szőrü leicesterit; mind három fajnak megvannak Angolhonban pártolói, mi arra mútat, hogy egymásnak méltó vetélytársai. —

Nem akarok az emlitett sertesekkel magán üzletet folytatni, de sőt örülnék, ha ezen hasznos állatok honunkban mentől inkább terjednének, s több keresztezesi kisérletekkel ideval ó fajokkal sertéseink nemesitése mentől gyorsabban haladna.

A most ujonan érkezett 3 faj sertés bármelyikéből egy 8 hetüs malacz ára 40 p. frt.

A Drezda mellől hozatott sertesekből, vagy minthogy ez is Angolhon Suffolk kerületéből való; a suffolkiakból egy 8 hetüs malacz 30 p. frt Mongolicza koczától származott malacz 10 p. frt. Félvér koczától és televér kantól született 15 pfrt.

A Drezdából hozatott fajból több kanjaim lévén, jó fajból való koczákat hágatok velök, mások számára is. Ára egy kocza hágatásnak: egy malacz választásom szerint.

A megrendeléseket kérem gazdaságom felügyelőjéhez: Elekes Istvánhoz intézni, hogy a megrendelések rendje szerént tudhassuk a malaczok lételét a megrendelőkkel.

A ki ugy akarja Kolozsvártt veheti át rendelt malaczait, melyeket darabonként 1 p. forintért bészállittatok.

Gr. Bethlen Sándor.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.